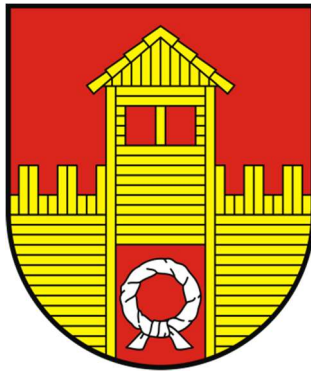

Pomorska Grupa Konsultingowa S.A. w Bydgoszczy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY RYPIN NA LATA 2021-2030

DIAGNOZA SYTUACJI W GMINIE

Romuald Meyer
Magdalena Żmudzińska

2021

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	2
1.1. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	2
1.2. WALORY PRZYRODNICZO - KRAJOBRAZOWE.....	6
1.3. DZIEDZICTWO KULTUROWE.....	8
2. OBSZAR SPOŁECZNY.....	9
2.1. DEMOGRAFIA	9
2.2. BEZROBOCIE	13
2.3. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	15
2.4. POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA	16
2.5. KULTURA, EDUKACJA I OŚWIATA	18
2.5.1. <i>Kultura</i>	18
2.5.2. <i>Edukacja</i>	19
2.5.3. <i>Oświata</i>	20
2.6. SPORT I REKREACJA	20
3. OBSZAR GOSPODARCZY	22
3.1. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA I RYNEK PRACY	22
3.2. ROLNICTWO I TURYSTYKA	24
4. UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO ORAZ OBSZAR INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	26
4.1. OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW, GOSPODARKA ODPADAMI, GOSPODARKA WODNA.....	26
4.2. WODOCIĄGI I KANALIZACJA.....	27
4.3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I GAZ	28
4.4. KOMUNIKACJA DROGOWA	28
4.5. KOMUNIKACJA KOLEJOWA	29
4.6. INFRASTRUKTURA ŁĄCZNOŚCI	30
4.7. ZASOBY MIESZKANIOWE	30
5. SPIS RYSUNKÓW	31
6. SPIS TABEL	31

1. Ogólna charakterystyka gminy

1.1. Położenie i podział administracyjny gminy

Pod względem fizyczno-geograficznym podziału Polski obszar gminy Rypin prawie w całości leży w obrębie mezoregionu Pojezierza Dobrzyńskiego, a jedynie niewielki południowo-wschodni fragment znajduje się w obrębie Równiny Urszulewskiej.

Pod względem hydrograficznym przeważająca część obszaru gminy leży w dorzeczu rzeki Drwęcy, w zlewni jej lewobrzeżnego dopływu Rypienicy, tylko niewielki północno-wschodni fragment gminy leży w dorzeczu Skrwy.

Gmina wiejska Rypin znajduje się we wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego w powiecie rypińskim. Jest to gmina wiejska, która pod względem administracyjnym otacza ze wszystkich stron miasto Rypin i graniczy z gminami:

- ✓ powiatu rypińskiego:
 - od zachodu – gmina Brzuze,
 - od południa – gmina Rogowo,
 - od wschodu – gmina Skrwilno,
 - od północnego-zachodu – gmina Wąpielsk,
- ✓ powiatu brodnickiego:
 - od północy – gmina Osiek,
 - od północnego-wschodu – gmina Świdziebnia.

Rys. 1 Gminy sąsiednie

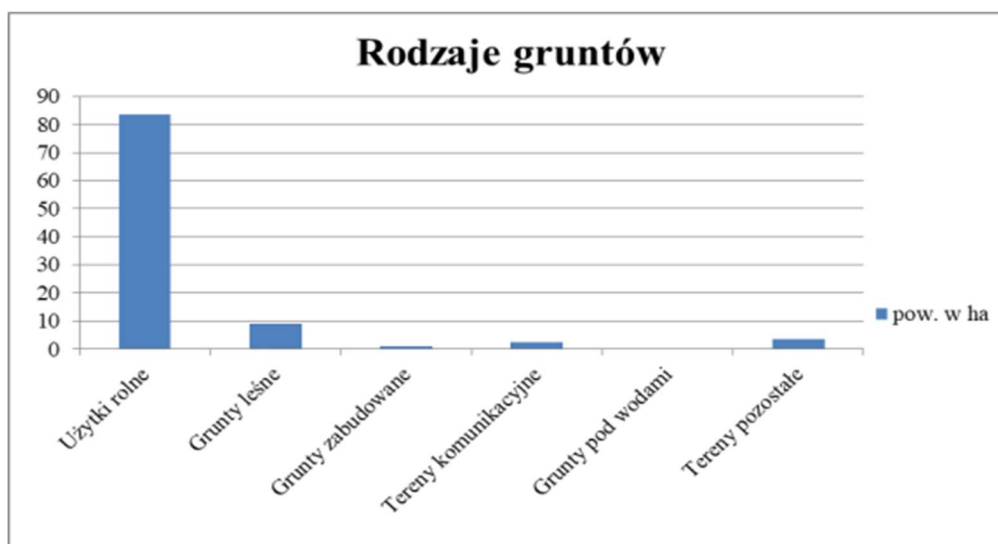
W większości granice gminy poprowadzone są w sposób sztuczny. Obszar Gminy wynosi 13 208 ha (132 km²), co sytuuje gminę na 2 miejscu wśród 5 gmin wiejskich powiatu rypińskiego.

Na terenie gminy przeważają:

- użytki rolne 83,62%,

- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione 9,05%,
- grunty zabudowane i zurbanizowane 0,9%,
- tereny komunikacyjne 2,63%,
- grunty pod wodami 0,44%),
- oraz nieużytki 3,36%), ogólnej powierzchni gminy.

Rys. 2 Rodzaje gruntów, Źródło: Raport o Stanie Gminy 2020r.

Teren Gminy obejmuje 30 miejscowości i 24 sołectwa: Balin, Borzymin, Cetki, Czyżewo, Dębiany, Dylewo, Głowińsk, Godziszewy, Jasin, Kowalki, Linne, Marianki, Podole, Puszcza Rządowa, Rusinowo, Rypałki Prywatne, Sadłowo, Nowe Sadłowo, Sikory, Starorypin Prywatny, Starorypin Rządowy, Stawiska, Stępowo, Zakroc.

Same lasy i grunty leśne stanowią niecałe 9% powierzchni gminy. Największe kompleksy leśne na terenie gminy występują w południowo-wschodniej części w rejonie wsi Kwiatkowo, Puszcza Miejska i Zakroc. Niewielkie kompleksy występują też we wschodniej (rejon Sadłowa) i północnej części gminy (rejon Rusinowa). Wykształcone są tu lasy na siedlisku boru świeżego, miejscami boru mieszanego świeżego. Wśród drzewostanów dominuje sosna z niewielkim udziałem gatunków liściastych.

Część lasów w rejonie wsi Zakroc uzyskało status lasów ochronnych (wodochronne). Na uwagę zasługują także parki podworskie, które pełnią ważną funkcję ekologiczną wzbogacając i uatrakcyjniają środowisko przyrodnicze.

Rys. 3 Mapa gminy Rypin, Źródło: Wikipedia

Jednostki pomocnicze: teren gminy Rypin podzielono na 24 sołectwa co pokazano na poniższej tabeli:

Tab. 1 Wykaz Sołectw na terenie gminy Rypin

Lp.	Sołectwo	Miejscowość wchodząca w skład sołectwa
1	Balin	Balin
2	Borzymin	Borzymin
3	Cetki	Cetki
4	Czyżewo	Czyżewo, Rakowo
5	Dębiany	Dębiany
6	Dylewo	Dylewo
7	Głowińsk	Głowińsk, Ławy
8	Godziszewy	Godziszewy
9	Jasin	Jasin, Kwiatkowo
10	Kowalki	Kowalki
11	Linne	Linne
12	Marianki	Marianki
13	Podole	Podole
14	Puszcza Rządowa	Puszcza Rządowa, Puszcza Miejska
15	Rusinowo	Rusinowo
16	Rypański Prywatne	Rypański Prywatne
17	Sadłowo	Sadłowo
18	Nowe Sadłowo	Nowe Sadłowo, Sadłowo Rumunki
19	Sikory	Sikory

Lp.	Sołectwo	Miejscowość wchodząca w skład sołectwa
20	Starorypin Prywatny	Starorypin Prywatny, Iwany
21	Starorypin Rządowy	Starorypin Rządowy
22	Stawiska	Stawiska
23	Stępowo	Stępowo
24	Zakrocz	Zakrocz

Źródło: Raport o stanie gminy 2020r.

Na liczbę ludności w gminie wpływa kilka czynników:

- przyrost naturalny
- migracja
- zgony

Tab. 2 Wykaz ludności zameldowanej na pobyt stały i czasowy w 2019 i 2020r.

Stan na dzień	Liczba ludności zameldowanych na pobyt stały	Liczba ludności zameldowanych na pobyt czasowy
31.12.2019	7 539	86
31.12.2020	7 512	93

Źródło: Raport o stanie gminy 2020r.

Tab. 3 Wykaz ludności w poszczególnych sołectwach 2019 i 2020r.

L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców stan na dzień 31 grudnia		L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców stan na dzień 31 grudnia	
		2019 r.	2020 r.			2019r.	2020r.
1	Balin	432	423	13	Nowe Sadłowo	182	173
2	Borzymin	345	345	14	Podole	88	86
3	Cetki	198	199	15	Puszcza Rządowa	320	327
4	Czyżewo	167	287	16	Rusinowo	612	611
5	Dębiany	267	272	17	Rypałki Prywatne	276	275
6	Dylewo	176	164	18	Sadłowo	483	489
7	Głowińsk	553	555	19	Sikory	189	187
8	Godziszewy	415	426	20	Starorypin Prywatny	396	407
9	Jasin	209	204	21	Starorypin Rządowy	130	134
10	Kowalki	627	630	22	Stawiska	232	233
11	Linne	216	204	23	Stępowo	370	358
12	Marianki	355	348	24	Zakrocz	178	175
					RAZEM:	7 416	7 512

Źródło: Raport o stanie gminy

1.2. Walory przyrodniczo - krajobrazowe

Gmina charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi. Przeważająca część obszaru gminy Rypin leży w obrębie Pojezierza Dobrzyńskiego, a podstawowym typem rzeźby jest płaska, miejscami falista wysoczyzna morenowa. Południowo – wschodnią część gminy znajdująca się w obrębie Równiny Urszulewskiej to charakterystyczna równina sandrowa.

Wysoczyzna morenowa wznosi się 110-130 m. n.p.m. Powierzchnia wysoczyzny zbudowana jest z glin i piasków związanych z akumulacyjną działalnością lądolodu. Wysoczyznę urozmaicają pagórki i wzgórza morenowe związane z postojem lądolodu w czasie fazy kujawsko-dobrzyńskiej, jak również liczne formy wklęsłe - długie, wąskie, o krętym przebiegu. Największa z rynien polodowcowych o przebiegu południkowym jest obecnie wykorzystywana przez rzekę Rypienicę. Ponadto wysoczyznę morenową urozmaicają liczne bezodpływowe zagłębienia wytopiskowe, których dna, podobnie jak dna rynien, są podmokłe lub zabagnione, a niekiedy wypełnione wodą w postaci niewielkich "oczek" wodnych.

Obszar wysoczyzny morenowej jest praktycznie bezleśny. Rosnące tu przed wiekami zasobne lasy na siedliskach grądowych zostały dawno wykarczowane, a grunty przeznaczone pod użytkowanie rolnicze. Pod względem genetycznym na wysoczyźnie morenowej przeważają gleby brunatne, płowe i miejscami czarne ziemie. Odznaczają się dużą zasobnością w składniki pokarmowe poziomu orno-próchnicznego oraz dobrymi stosunkami wodno-powietrznymi. W części sandrowej przeważają gleby bielcowe oraz brunatne kwaśne i wyługowane. W dnach obniżzeń rynnowych i wytopiskowych przeważają gleby pochodzenia organicznego. Ogólnie gleby na obszarze Rypin odznaczają się wysoką wartością użytkową, co ilustruje zestawienie udziału poszczególnych klas bonitacyjnych (tabela) wg. IUNG Puławy (1989), a dla porównania podano dane dla pozostałych gmin powiatu rypińskiego.

Z analizy danych wynika, że na obszarze gminy zdecydowanie przeważają gleby IV klasy bonitacyjnej (45,8% powierzchni gruntów ornych) i III klasy (24,7%). Stosunkowo wysoki jest także udział gruntów VI klasy (16,4%) i V klasy (11,9%), natomiast brak gruntów I i II klasy.

Lasy i grunty leśne na terenie gminy Rypin zajmują powierzchnię 1 182 ha. Kompleksy leśne są rozmieszczone nierównomiernie na obszarze gminy, przede wszystkim na południowo-wschodniej części gminy, w rejonie wsi Kwiatkowo, Puszcza Miejska i Zakroc. Niewielkie kompleksy występują we wschodniej części gminy (w rejonie Sadłowa) i północnej (w rejonie Rusinowa). Większość lasów to lasy państwowe będące w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno. Lasy komunalne zajmują zaledwie powierzchnię 11 ha. Przeważają lasy na siedliskach boru świeżego i boru mieszanego świeżego. Wśród drzewostanów dominuje sosna z niewielkim udziałem gatunków liściastych. Część lasów w rejonie wsi Zakroc uzyskało status lasów ochronnych (wodochronne). Szczegółowe zasady gospodarki leśnej, w której obok funkcji gospodarczych lasu uwzględnia się ich znaczenie ekologiczne, określa plan urządzenia lasu nadleśnictwa Skrwilno.

Obszar gminy Rypin jest stosunkowo ubogi w wody powierzchniowe. Osią hydrograficzną gminy jest rzeka Rypienica - największy dopływ środkowej Drwęcy. W swym biegu wykorzystuje rynnę polodowcową, a zasilana jest głównie przez wody podziemne (w górnym biegu) oraz przez liczne ciek i rowy melioracyjne. Rypienica odwadnia północną część Pojezierza Dobrzyńskiego o powierzchni 340 km².

Na obszarze gminy Rypin na uwagę zasługują jeziora: Sadłowskie i Czarownica. Pierwsze to jezioro rynnowe położone w zlewni typowo rolniczej. Natomiast jezioro Czarownica to długie i bardzo wąskie jezioro rynnowe, o wysokich trudno dostępnych brzegach. Ponadto obszar gminy przylega do południowego i częściowo wschodniego brzegu jeziora Długiego. Jeziora nie są atrakcyjne do

zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego ze względu na trudną dostępność i typowo rolnicze zlewnie.

Ponadto na terenie gminy znajdują się liczne niewielkie "oczka wodne" wypełniające dna zagłębień wytopiskowych na wysoczyźnie morenowej oraz obszary mokradeł i podmokłości w dnach rynien i obniżen terenowych.

Na terenie gminy lokalnie występujące złoża kruszywa naturalnego i surowców ilastych eksploatowane są na potrzeby lokalne.

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej.

Do pomników przyrody ożywionej należą:

- o pojedyncze krzewy, drzewa i grupy drzew odznaczające się sędziwym wiekiem, wielkością, niezwykłymi kształtami lub innymi cechami, a także zabytkowe aleje drzew.

Do pomników przyrody nieożywionej należą:

- o największe głazy narzutowe, oraz interesujące formy powierzchni ziemi np. - źródła, wodospady, jary, skałki, jaskinie, odkrywki itp.

Na terenie gminy Rypin występują pomniki przyrody stanowiące pojedyncze drzewa oraz ich skupiska, należą do nich m.in.:

- o w Rusinowie trzy modrzewie o wysokości 17 – 19m i obwodzie 310, 250, 310 cm,
- o w Balinie dwupienny dąb szypułkowy o obwodzie 337 cm/312 cm, o nazwie Dąb Julki i Daški,
- o w Sadłowie lipa wysokości 16 m i obwodzie 250, jesion o wysokości 18m i obwodzie 390 cm, dwa dęby o wysokości 17 – 19 m oraz średnicy 310 i 400 cm, trzy świerki o wysokości 16 – 18 m i średnicy 240, 280, 230 cm, modrzew o wysokości 16 m i obwodzie 310 cm.

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Rypin brak jest terenów uznanych jako użytki ekologiczne, występują natomiast kompleksy łąkowo – bagienne, mające kluczowe znaczenie dla funkcjonowania środowiska biotycznego. Na obszarze gminy wyodrębniono 7 głównych kompleksów łąkowo – bagicznych. Kompleksy te stanowią ostoje dla licznych gatunków zwierząt zwłaszcza płazów, stanowią miejsca lęgowe i bytowe wielu gatunków ptaków jak i drobnych ssaków.

Wody powierzchniowe

Obszar gminy Rypin jest stosunkowo ubogi w wody powierzchniowe.

Na obszarze gminy brak jest większych jezior. Na uwagę zasługują jedynie jeziora Sadłowskie o powierzchni 21,6 ha i Czarownica o powierzchni 22,4 ha.

Ponadto na terenie gminy znajdują się liczne niewielkie "oczka wodne" wypełniające dna zagłębień wytopiskowych na wysoczyźnie morenowej oraz obszary mokradeł i podmokłości w dnach rynien i obniżen terenowych.

Wody podziemne

Na obszarze Gminy Rypin występuje 6 ujęć wód podziemnych służących do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia: w Starorypinie, Borzyminie, Sadłowie, Kowalkach, Balinie i Rypałkach.

1.3. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie Gminy Rypin istnieje szereg obiektów oraz terenów o wybitnych wartościach historycznych i kulturowych. Obszar Gminy jest bogaty w zabytki ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

W gminie Rypin, w spisie zabytków nieruchomości podlegających ochronie i wpisanych do rejestru zabytków widnieją:

- 1) Borzymin:
 - Grodzisko wczesnośredniowieczne
- 2) Dylewo:
 - Grodzisko wczesnośredniowieczne
- 3) Rusinowo:
 - Zespół dworsko-parkowy:
 - Ruina dworu murowanego - poł. XIX w. – nie istnieje
 - Park dworski - I poł. XIX w.
- 4) Sadłowo:
 - Zespół Kościoła Parafialnego:
 - Kościół Parafialny Rzymskokatolicki pw. Św. Jana Chrzciciela 9, 1752-1756
 - Dzwonnica nr 9 – 1895
 - Ogrodzenie z bramami i z dwoma budynkami XIX w., 4 ćw.
 - Cmentarz przykościelny wraz z działką nr 666, XIX w. poł.
 - Zespół pałacowo-parkowy:
 - Pałac, ob. Szkoła nr 51, XIX w. ok. poł.
 - Park pałacowy - XVIII/XIX w.
 - Grodzisko wczesnośredniowieczne
- 5) Starorypin:
 - Zespół dworsko-parkowy
 - Park dworski - poł. XIX w.
 - Rządówka murowana – II poł. XIX w.
 - Spichlerz murowany – 1917
 - Czworak murowany – 1926
 - Grodzisko wczesnośredniowieczne, Gródek stożkowaty późnośredniowieczny

Najstarsze wsie o metryce średniowiecznej to:

- 1) Starorypin
- 2) Rusinowo
- 3) Sadłowo
- 4) Głowińsk
- 5) Czyżewo
- 6) Stępowo
- 7) Zakrocz

Wsie osadnicze o charakterze „rumunek” XV-XVI w. gdzie występują zespoły sakralne, zespoły parkowo-dworskie:

- 1) Wyręba
- 2) Rypałki
- 3) Puszcza Rządowa

2. Obszar społeczny

2.1. Demografia

Według danych GUS na koniec 2020r. gminę Rypin zamieszkiwało ok. 48% kobiet i ok. 52% mężczyzn z ogólnej liczby mieszkańców.

Według GUS w 2020 r. w gminie Rypin zanotowano 9,21 urodzeń żywych na 1000 ludności.

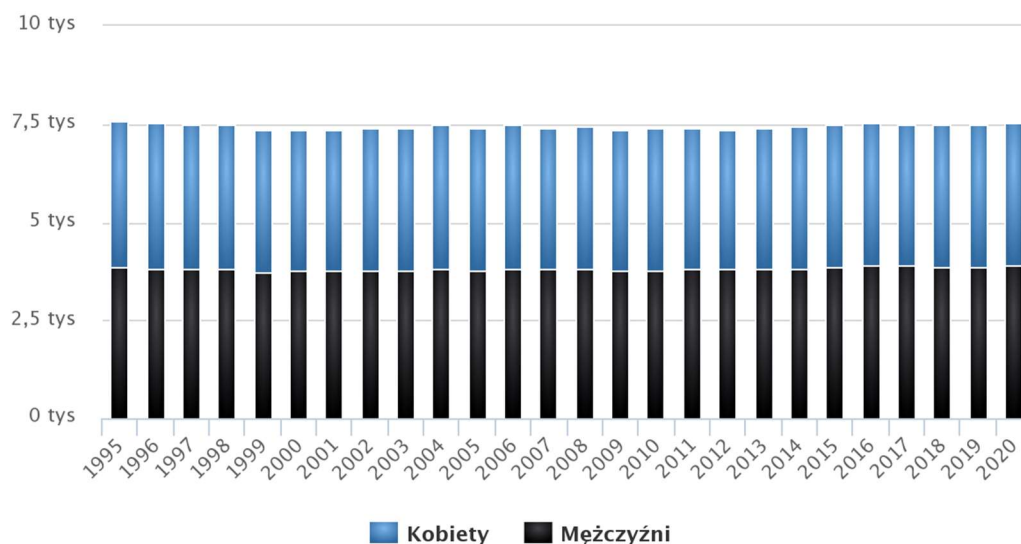
Gmina Rypin ma jednak ujemny przyrost naturalny wynoszący – 8. Wartość ta odpowiada przyrostowi naturalnemu -1,07 na 1000 mieszkańców gminy Rypin.

Jak wynika z raportu o stanie gminy za 2020r. łączna liczba urodzeń chłopców i dziewczynek była wyższa w tym roku o 3 w stosunku do 2019r., co przedstawia poniższa tabela:

Tab. 4 Statystyka urodzeń chłopców i dziewczynek w latach 2019 i 2020

Rok	Chłopcy	Dziewczynki	Razem
2019	46	34	80
2020	43	40	83

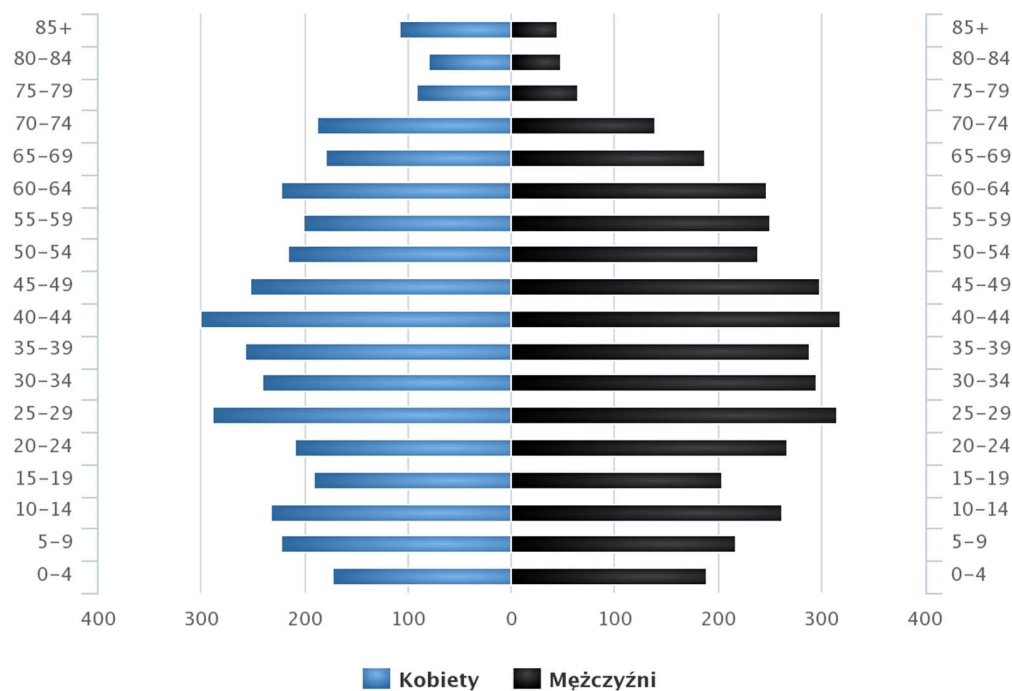
Źródło: Raport o stanie gminy 2020r.

Rys. 1 Populacja – Gmina Rypin w latach 1995-2020, Źródło: GUS

Piramidę wieku mieszkańców gminy w 2020r. przedstawia poniższy rysunek:

Rys. 2 Piramida wieku mieszkańców gminy Rypin, 2020, Źródło: GUS

Tab. 5 Statystyka zgonów w gminie Rypin w latach 2019 i 2020

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Razem
2019	48	29	77
2020	54	32	86

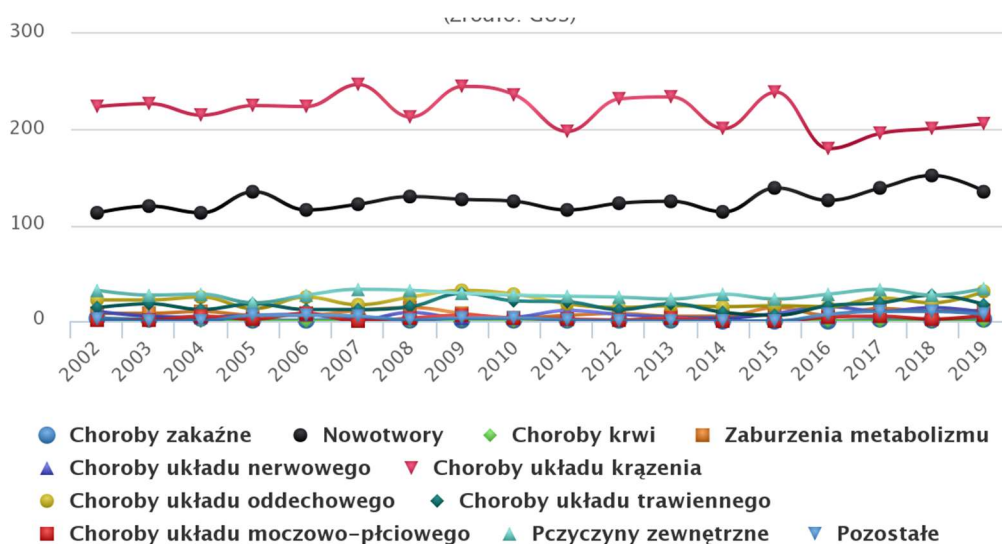
Źródło: Raport o stanie gminy 2020r.

Porównując liczbę urodzeń i zgonów w ciągu 2 lat można zauważyć, że liczba urodzonych chłopców spadła, dziewczynek wzrosła natomiast liczba zgonów wśród kobiet oraz mężczyzn wzrosła.

Według danych statystycznych GUS za 2020r.:

- Zgony na 1000 ludności – 10,27
- Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych – 28,99
- Zgony osób w wieku do 65 lat na 1000 ludności w tej grupie wiekowej - 3,7
- Samobójstwa na 10 tys. Mieszkańców – 0,8

Rys. 3 Przyczyny zgonów w powiecie rypińskim w latach 2002-2019, Źródło: GUS

Zgony spowodowane chorobami układu krążenia w gminie – 39,6%

Zgony spowodowane nowotworami w gminie – 30,0%

Zgony spowodowane chorobami układu oddechowego w gminie – 3,7%

Zgony z powodu nowotworów ogółem na 100 tys. ludności – 346,6

Zgony z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności – 458,4

w tym: kobiety – 518,6; mężczyźni – 369,8

Zgony osób w wieku do 65 lat z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności w tym wieku – 73,2

w tym: kobiety – 33,3; mężczyźni – 111,2

Zgony kobiet z powodu nowotworu złośliwego sutka na 100 tys. kobiet – 40,6

Zgony kobiet z powodu nowotworu szyjki macicy na 100 tys. kobiet – 22,5

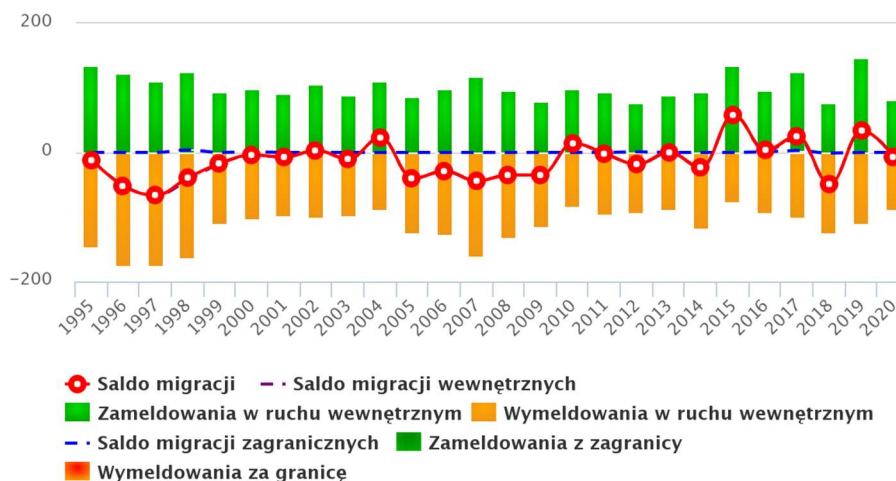
Migracje ludności:

Tab. 6 Migracje ludności, stan na dzień 31.12.2020r.

Kategoria	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Zameldowani w ruchu wewnętrznym	53	43	96
Zameldowania z zagranicy	2	1	3
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	93	73	166
Wymeldowani za granicę	8	8	16
Saldo migracji wewnętrznej	-40	-30	-70
Saldo migracji zagranicznych	-6	-7	-13

Źródło: GUS

Rys. 4 Migracje na pobyt stały w latach 1995-2020 w gminie Rypin, Źródło GUS

Tab. 7 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w 2020r.

Kategoria	Napływ	Odływ	Saldo
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały/rok	96	166	- 70

Źródło: GUS/BDL

Tab. 8 Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały w sołectwach w latach 2019 i 2020

Sołectwo	Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2019	Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2020
Balin	432	423
Borzymin	345	345
Cetki	198	199
Czyżewo	167	287
Dębiany	267	272
Dylewo	176	164
Głowińsk	553	555
Godziszewy	415	426
Jasin	209	204
Kowalki	627	630
Linne	216	204
Marianki	355	348
Nowe Sadłowo	182	173
Podole	88	86
Puszcza Rządowa	320	327
Rusinowo	612	611
Rypałki Prywatne	276	275
Sadłowo	483	489
Sikory	189	187
Starorypin Prywatny	396	407
Starorypin Rządowy	130	134
Stawiska	232	233
Stępowo	370	358
Zakrocz	178	175
RAZEM	7 416	7 512

Źródło: Raport o stanie gminy 2020

Biologiczne grupy wiekowe w gminie Rypin:

Tab. 9 Biologiczne grupy wiekowe w gminie Rypin, stan na koniec 2020r.

Wiek ludności	Kobiety	Mężczyźni	Razem
0-14	667	713	1 380
15-64	2 340	2 683	5 023
65+	646	484	1 130
SUMA	3 653	3 880	7 533

Źródło: GUS/BDL

2.2. Bezrobocie

W gminie Rypin bezrobocie rejestrowane w 2020r. wynosiło 5,4 % (7,7 % wśród kobiet i 3,6 % wśród mężczyzn).

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rypinie oraz danych GUS/BDL liczba bezrobotnych w roku 2019 i do września 2020r. przedstawiała się następująco:

Tab. 10 Liczba bezrobotnych w 2019 i 2020r. w gminie Rypin. Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
	Ogółem	Kobiety	Razem	Kobiety
Gmina Rypin	2019			
	229	142		
	31.12.2020		09.2020	
	251	157	46	28

Źródło: PUP w Rypinie

Tab. 11 Liczba bezrobotnych z podziałem na sytuacje.

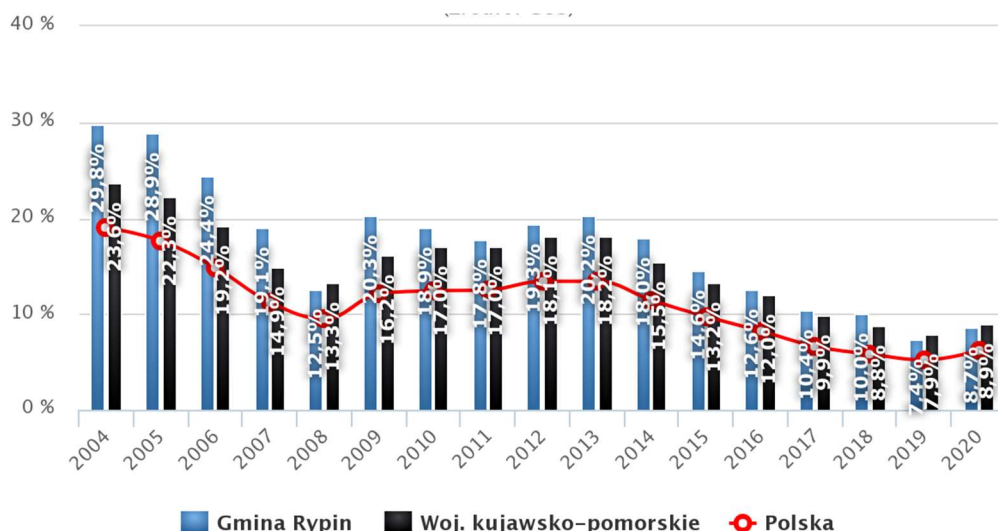
Wyszczególnienie		g. Rypin	
		ogółem	kobiety
1. Liczba bezrobotnych		251	157
w tym	poprzednio pracujący	219	131
	ze zwolnień grupowych	8	6
	z prawem do zasiłku	59	37
	osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	9	2
	posiadający gospodarstwo rolne	9	5
	bez kwalifikacji zawodowych	114	67
	bez doświadczenia zawodowego	47	39
	kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	x	57
2. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy		204	129
w tym	do 30 roku życia	80	53
	w tym do 25 roku życia	39	23
	długotrwale bezrobotne	121	86

	powyżej 50 roku życia	56	20
	korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	0	0
	posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	52	47
	posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	0	0
	niepełnosprawni	8	6
3. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w miesiącach			
z tego	do 1	25	12
	1 - 3	49	29
	3 - 6	37	21
	6 - 12	51	28
	12 - 24	44	32
	pow. 24	45	35
	4. Bezrobotni wg wieku		
z tego	18 - 24	39	23
	25 - 34	68	52
	35 - 44	63	46
	45 - 54	44	24
	55 - 59	26	12
	60 - 64	11	X
5. Bezrobotni wg wykształcenia			
z tego	wyższe	17	14
	policealne i średnie zawodowe	62	44
	średnie ogólnokształcące	17	13
	zasadnicze zawodowe	51	30
	gimnazjalne i poniżej	104	56
6. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w okresie		212	X
w tym	subsydiowane	67	X
	zatrudnienie lub inna praca zarobkowa	184	X
	miejsca aktywizacji zawodowej	28	x
7. Podjęcia pracy w okresie		240	134
	w tym pracy subsydiowanej	65	24
8. Rozpoczęcia staży		34	26
9. Rozpoczęcia szkoleń		7	7

Źródło: PUP w Rypinie

Rys. 8 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Rypin w latach 2004-2020, Źródło: GUS

2.3. Bezpieczeństwo publiczne

Instytucje zapewniające mieszkańcom bezpieczeństwo to Policja i Ochotnicza Straż Pożarna, które ściśle ze sobą współpracują.

W 2020 roku w gminie Rypin stwierdzono szacunkowo **113** przestępstw. Oznacza to, że na **każdych 1000** mieszkańców odnotowano **15,04** przestępstw. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Rypin wynosi **85,50%** i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Rypin najwięcej stwierdzono **przestępstw o charakterze kryminalnym - 10,04** (wykrywalność 85%) oraz **przeciwko mieniu - 6,45** (wykrywalność 71%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o **charakterze gospodarczym - 2,35** (70%), **drogowe - 2,00** (100%) oraz **przeciwko życiu i zdrowiu - 0,23** (100%).

Tab. 12 Statystyka przestępstw w gminie Rypin

Przestępstwa w 2020	Ogółem	Kryminalne (oszacowanie)	Gospodarcze (oszacowanie)	Drogowe (oszacowanie)	Przeciwko życiu i zdrowiu (oszacowanie)	Przeciwko mieniu (oszacowanie)
Liczba na 1000 mieszkańców	113	76	18	15	2	49
	15,04	10,04	2,35	2,00	0,23	6,45

Źródło: GUS

Tab. 13 Wskaźnik wykrywalności przestępstw w % w gminie Rypin w 2020r.

Wskaźnik wykrywalności przestępstw %	Ogółem	O charakterze kryminalnym	O charakterze gospodarczym	Drogowych	Przeciwko życiu i zdrowiu	Przeciwko mieniu
	86%	85%	71%	100%	100%	71%

Źródło: GUS

Ograniczenia w zagospodarowaniu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią:

Zgodnie z ustawą Prawo wodne – art. 166 ust. 1 punkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. – obszary szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się m.in. w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, strategii rozwoju województwa, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym do zadań własnych gminy należy zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej.

Warunkiem koniecznym dla zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jest:

- ograniczenie w zagospodarowaniu,
- wprowadzenie zakazu zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- utrzymanie w dobrym stanie urządzeń melioracyjnych: oczyszczanie przepustów z nagromadzonych gałęzi, oczyszczanie rowów melioracyjnych,
- należy ograniczyć działalność gospodarczą głównie do funkcji rolniczych – użytki zielone,
- oraz rozważyć renaturyzację terenów.

Na podstawie map zagrożenia powodziowego teren gminy Rypin znajduje się poza obszarem zagrożenia powodziowego, na którym wystąpienie powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%), a także całkowicie poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku uszkodzenia bądź awarii obwałowania.

2.4. Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Pomoc społeczna

Do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej w gminie Rypinie powołano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Główne cele pomocy społecznej:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych,
- pomoc osobom i rodzinom oraz doprowadzenie do ich życiowego usamodzielniania,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej - dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja społeczna osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych.

W 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw realizował następujące zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, m.in.:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń oraz przyznawaniu pomocy w naturze,
- pracy socjalnej i interwencji kryzysowej,
- udzielanie schronienia osobom tego pozbawionym,
- dożywianiu dzieci w szkołach,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- kierowanie do domu pomocy społecznej osób wymagających opieki i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- pracę socjalną,
- przyznawanie i wypłacanie stypendiów o charakterze socjalnym,
- przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje z Upoważnienia Wójta Gminy Rypin dodatkowe zadania w zakresie:

- świadczeń rodzinnych,
- zaliczek alimentacyjnych,
- postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- przyznawania i wypłacania stypendium szkolnego

W 2020 roku pomoc i wsparcie z pomocy społecznej uzyskały 593 rodziny. W stosunku do roku 2019 liczba ta zmniejszyła się o 13 rodzin.

Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin i jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc były:

- bezrobocie,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- niepełnosprawność,
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- alkoholizm,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- przemoc w rodzinie.

Ochrona zdrowia

W 2020r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie część środków przeznaczonych na ochronę zdrowia wydatkował na:

- zakup materiałów,
- ulotki profilaktyczne dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz „walizkę edukacyjną”,
- dofinansowanie zakup programów profilaktycznych realizowanych w szkołach.

W 2020 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wzięła udział w 8 spotkaniach, na których:

- przeprowadzono rozmowy profilaktyczne z osobami uzależnionymi od alkoholu,
- opiniowano zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,

- o podejmowano czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu.

W ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii podjęto szereg działań (m.in. zakupiono materiały profilaktyczne i edukacyjne w ramach ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł”, w ramach punktu konsultacji psychologiczno – terapeutycznej rozpoczęto prowadzenie grupy terapeutyczno – rozwojowej dla kobiet (zajęcia zawieszono z uwagi na sytuację epidemiczną), zakupiono gadżety z hasłami o tematyce profilaktycznej, dofinansowano działalność Klubu Liderów Profilaktyki w Kowalkach oraz działania prewencyjne Komendy Powiatowej Policji w Rypinie w zakresie zachowania bezpieczeństwa w ruchu drogowym, dofinansowano również „Niebieską Linie” działającą na zlecenie PARPA i Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

2.5. Kultura, edukacja i oświata

2.5.1. Kultura

Według danych ze Strategii rozwoju gminy 2014-2020 wynika, że na terenie gminy funkcjonuje 9 świetlic wiejskich w Balinie, Borzyminie, Dębianach, Dylewie, Głowińsku, Mariankach, Puszczy Rządowej, Rusinowie i Starorypinie.

Remizy OSP, które pełnią funkcje świetlic wiejskich znajdują się w Sadłowie, Stępowie, Kowalkach, Zakroczu, Rypałkach, Godziszewie i Czyżewie.

Według danych z 2020r. w gminie Rypin na rzecz kultury działała Gminna Biblioteka Publiczna w Kowalkach i jej 2 filie w Borzyminie i Sadłowie. W bibliotece jest 13 komputerów użytkowych z czego dostępnych dla czytelników, podłączone do Internetu – 7. Biblioteki posiadające dostęp szerokopasmowy do Internetu – 3.

Wśród obiektów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych:

- o 2 miały wejście do budynku przystosowane dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach
- o 0 miało udogodnienia wewnątrz budynku dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach,
- o 0 było przystosowanych dla użytkowników niewidzących i słabowidzących.

Do zadań najważniejszych GBP należą:

- o rozwijanie czytelnictwa i jego promocja
- o organizacja spotkań z ciekawymi ludźmi
- o zajęcia z mieszkańcami
- o uczestnictwo w ogólnopolskich akcjach czytania
- o organizacja konkursów
- o upowszechnianie dorobku kulturalnego gminy

W 2019r. nastąpiło otwarcie świetlicy wiejskiej w Cetkach.

Gmina Rypin dbając o swoich mieszkańców organizuje m.in.:

- o przedświąteczne spotkania z mieszkańcami sołectw,
- o dobrzyński jarmark wielkanocny,
- o uroczyste otwarcia i poświęcenia zmodernizowanych dróg, obiektów,

- „Dzień Strażaka” – organizowany przez Zarząd Oddziału Gminnego ZOSP RP w Rypinie,
- w okresie letnim festyny rodzinne organizowane w sołectwach,
- dożynki gminy Rypin,
- mikołajki dla najmłodszych,
- dobrzyński jarmark bożonarodzeniowy,
- złote gody dla par małżeńskich,
- uroczystości z okazji odzyskania niepodległości,
- imprezy sportowe dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Obiekty kulturalne:

- Gminna Biblioteka w Kowalkach, filie w Borzyminie i Sadłowie,
- Pałac w Sadłowie,
- Świetlica wiejska w Balinie,
- Świetlica wiejska w Borzyminie,
- Świetlica wiejska w Cetkach,
- Świetlica wiejska w Czyżewie,
- Świetlica wiejska w Dębianach,
- Świetlica wiejska w Dylewie,
- Świetlica wiejska w Głowińsku,
- Świetlica wiejska w Mariankach,
- Świetlica wiejska w Puszczy Rządowej,
- Świetlica wiejska w Rusinowie,
- Świetlica wiejska w Starorypinie Prywatnym.

2.5.2. Edukacja

Na obszarze gminy działa kilka szkół podstawowych (54 oddziały), w których uczy się 594 uczniów:

- Szkoła Podstawowa w Kowalkach,
- Szkoła Podstawowa w Borzyminie,
- Szkoła Podstawowa w Sadłowie,
- Szkoła Podstawowa w Starorypinie Rządowym,
- Szkoła Podstawowa w Stępowie,
- Szkoła Podstawowa w Zakroczu.

Wszystkie gminne szkoły posiadają w swojej strukturze oddziały przedszkolne.

2 018 mieszkańców gminy Rypin jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 950 kobiet oraz 1 068 mężczyzn).

Wśród kobiet mieszkających w gminie Rypin największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (32,0%) oraz zasadnicze zawodowe (16,6%).

Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (30,6%) oraz podstawowe ukończone (30,4%).

16,5% mieszkańców gminy Rypin w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (17,7% wśród dziewczynek i 15,4% wśród chłopców).

Na 1000 dzieci w wieku przedszkolnym 528 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego.

Na 1 miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 3,32 dzieci w wieku przedszkolnym.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 27,9% ludności (28,0% wśród dziewczynek i 27,9% wśród chłopców).

Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 11,1 uczniów.

Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 79,09.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształci się 15,9% mieszkańców (16,6% wśród dziewczyn i 15,2% wśród chłopaków).

W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 26,3% mieszkańców gminy Rypin w wieku potencjalnej nauki (24,0% kobiet i 28,4% mężczyzn).

2.5.3. Oświata

Gmina Rypin dysponuje sześcioma budynkami szkolnymi, które spełniają obowiązujące wymogi bezpieczeństwa oraz higieny nauki i pracy.

W 2019 roku kontynuowano wymianę instalacji elektrycznej w Szkole Podstawowej w Borzyminie, pomalowano pomieszczenia oraz korytarze na pierwszym piętrze, naprawiono instalację centralnego ogrzewania oraz elewację budynku, w Szkole Podstawowej w Kowalkach dokonano adaptacji pomieszczeń z przeznaczeniem na oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Starorypinie Rządowym przeprowadzono remont pokrycia dachu, instalacji elektrycznej oraz elementów sanitarnych, w Szkole Podstawowej w Sadłowie dokonano naprawy instalacji elektrycznej oraz konserwacji układu centralnego ogrzewania. W Szkole Podstawowej w Stępowie dokonano wymiany elementów oświetleniowych, grzejnika oraz położono płytki. Natomiast w Szkole Podstawowej w Zakroczu przeprowadzono kompletny przegląd instalacji centralnego ogrzewania (wymieniono mocowania i uszczelnienia grzejników). Ponadto, wymieniono elementy wyposażenia sanitarnego.

Tab. 14 Edukacyjne grupy wiekowe w gminie Rypin

Wiek populacji	Kobiety	Mężczyźni
3-6	17,7	15,4
7-12	28	27,9
13-15	13,7	13,2
16-18	16,6	15,2
19-24	24	28,4

Źródło: GUS

2.6. Sport i rekreacja

Sport i rekreacja to z pewnością doskonała metoda usuwania skutków siedzącego i stresogennego trybu życia. Zapewniają relaks, utrzymanie równowagi psychicznej, dostarczają pozytywnej energii, stymulują i wzmacniają rozwój naszych uzdolnień i predyspozycji, są doskonałe w szlifowaniu szlachetnych cech charakteru.

Według danych GUS/BDL w 2020r. w klubach sportowych ćwiczyło:

- 13 kobiety,
- 72 mężczyzn,

- 8 dziewczęta w wieku poniżej 18 r.ż.,
- 62 chłopców w wieku poniżej 18 r.ż.

Kluby sportowe w gminie Rypin:

- Uczniowski Klub Sportowy Gimnazjum w Kowalkach
- Ludowy klub sportowy Grot Kowalki

Obiekty sportowe:

- Orlik Kowalki,
- Boisko Grot Kowalki,
- Boisko przy SP Borzymin,
- Boisko przy SP Sadłowo,
- Boisko przy SP Stepowo,
- Boisko przy SP Starorypin Rządowy,
- Boisko przy SP Zakrocz,
- Boisko w Parku w Sadłowie,
- Kort tenisowy w Parku w Sadłowie,
- Boisko przy budynku socjalnym w Puszczy Rządowej,
- Boiska przy świetlicach wiejskich w miejscowościach: Marianki, Rypałki Prywatne, Dylewo, Rusinowo, Czyżewo, Kowalki, Godziszewy, Cetki, Starorypin Prywatny
- „Siłownia na wolnym powietrzu” w miejscowościach: Marianki, Zakrocz, Stępowo, Starorypin Prywatny, Rypałki Prywatne, Rusinowo, Dębiany, Kowalki, Sadłowo, Balin, Borzymin.

W 2019r. w gminie Rypin odbyły się :

- Mistrzostwa gminy w pływaniu
- Turniej Sprawnościowy w Puchar Wójta gminy Rypin – do zawodów przystąpiło 6 szkół w następujących kategoriach wiekowych:
 - rocznik 2009-2001
 - rocznik 2006-2008
- Mistrzostwa w skok wzwyż – udział wzięło 63 zawodników i zawodniczek
- Piłkarskie zmagania uczniów szkół podstawowych
 - Piłkarskie piątki – udział wzięły 4 szkoły podstawowe
 - Turniej piłki nożnej halowej o Mistrzostwo gminy Rypin w kat. Dziewcząt klas V – udział wzięło 5 szkół podstawowych
 - Turniej piłki nożnej halowej o Mistrzostwo gminy Rypin w kat. Chłopców klas V – udział wzięło 6 szkół podstawowych
- Mistrzostwa gminy Rypin w Piłkarskich Szóstkach – kat. Dziewcząt, rocznik 2003-2005
- Mistrzostwa gminy Rypin w czwórboju i trójboju lekkoatletycznym – kat. Chłopców i dziewcząt rocznik 2006 i młodszych – realizowało 6 szkół
- Mistrzostwa gminy Rypin w trójboju lekkoatletycznym w kat. Dziewcząt i chłopców rocznik 2008 i młodszy
- Mistrzostwa gminy Rypin w piłce ręcznej kat. Dziewcząt i chłopców rocznik 2004 i młodszych, udział wzięło 5 szkół w kat. Dziewcząt i 6 szkół w kat. Chłopców
- Mistrzostwa gminy Rypin w LA – udział wzięli uczniowie z rocznika 2007 i młodszych w kat. Chłopców i dziewcząt
- Mistrzostwa gminy w piłce ręcznej – dla szkół podstawowych, w kat. Chłopców i dziewcząt
- Turniej piłki nożnej „Piłkarskie piątki” – udział wzięło 5 szkół podstawowych

- Sztafetowej biegi przełajowe w Borzyminie – w 2 kat. Wiekowych, dziewczęta/chłopcy rocznik 2007/2008, dziewczęta/chłopcy rocznik 205/2006
 - Turniej „Piłkarskie szóstki” – udział wzięło 5 szkół w kat. Chłopców
 - Mistrzostwa gminy Rypin w minikoszykówce – udział wzięły 3 szkoły podstawowe, w kat. Dziewcząt i chłopców rocznik 2007 i młodszych
 - Mistrzostwa gminy Rypin w piłce koszykowej – udział wzięły 4 szkoły podstawowe, kat. Dziewcząt i chłopców rocznik 2005-2006
- Imprezy sportowe dla dorosłych
- Gminne zawody sportowo-pożarnicze w Sadłowie – udział wzięły 2 drużyny młodzieżowe z Kowalk i Sadłowa, drużyny strażaków z OSP Godziszewy, Kowalki, Rypałki Prywatne, Sadłowo, Stępowo i Zakrocz
 - Dożynkowy turniej piłki nożnej – udział wzięło 9 drużyn

3. Obszar gospodarczy

3.1. Działalność gospodarcza i rynek pracy

Według danych GUS w 2020r. w gminie Rypin w rejestrze REGON zarejestrowanych było:

Tab. 15 Ilość i rodzaj działalności gospodarczych zarejestrowanych w 2020r., zgodnie z rejestrem REGON

Działalność gospodarcza 2020	Razem	Osoby fizyczne prowadzące dz. gosp.	Spółki cywilne wg danych z rejestru REGON	Nowe podmioty gospodarcze
	530	416	24	49

Źródło: Raport o stanie gminy 2020

Tab. 16 Rodzaj przeważającej działalności gospodarczej w gminie Rypin w 2020r.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	416
w tym:	
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	123
Budownictwo	98
Przetwórstwo przemysłowe	42
Transport i gospodarka magazynowa	33
Pozostała działalność	25
Działalność profesjonalna, naukowa, techniczna	15
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	16
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	14
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8
Dostawa wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	8

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	416
w tym:	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7
Informacja i komunikacja	4
Edukacja	4
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną do układów klimatyzacyjnych	3

Źródło: GUS

Tab. 17 łączna liczba przedsiębiorstw w gminie Rypin z podziałem na rodzaj działalności w 2020r.

Przedsiębiorstwa	łączna liczba przedsiębiorstw	Przeds. o charakterze: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Przeds. o charakterze: przemysł budowlany	Przeds. o charakterze: pozostała działalność	Osoby fizyczne prowadzące dz. gosp.-naprawa aut	Osoby fizyczne prowadzące dz. gosp.-budownictwo
Mikro 0-9 pracowników	504					
Małe przedsiębiorstw a 10-49 pracowników	24					
Średnie przedsiębiorstw a 50-249 pracowników	2					
		1	23	25		

Źródło: GUS/BDL

Wykaz zarejestrowanych podmiotów gospodarczych mających główne miejsce wykonywania działalności w gminie Rypin, według stanu na dzień 31.12.2020 zgodnie z ewidencją CEIDG przedstawia poniższa tabela:

Tab. 18 Wykaz zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Rypin, zgodnie z ewidencją CEIDG 2019 i 2020r.

Ilość i rodzaj przedsiębiorstw z siedzibą w gminie Rypin	2019	2020
Razem	581	631
Aktywne	237	280
Wykreślone	265	283
Zawieszane	67	54
Spółki cywilne - usługi budowlane, transport, handel detaliczny, konserwacja i naprawa aut	12	11

Źródło: Raport o stanie Gminy 2020

Ilość złożonych i przetworzonych wniosków o wpis do ewidencji CEIDG, stan na 31.12.2020r. przedstawia poniższa tabela.

Tab. 19 wykaz ilości złożonych wniosków o wpis do ewidencji CEIDG 2020r.

Ilość i rodzaj złożonych wniosków	Łączna liczba wniosków do CEIDG	Wnioski o wpis do ewidencji gospodarczej	Wnioski o zmianę wpisu oraz innych danych	Wnioski o zawieszenie działalności	Wnioski o wznowienie działalności	Wnioski o wykreślenie działalności
	226	35	110	33	25	23

Źródło: Raport o stanie Gminy 2020

Tab. 20 Podmioty według form prawnych zarejestrowane w gminie Rypin w 2020r.

Podmioty gospodarki łącznie	Spółki handlowe	Spółki cywilne	Spółdzielnie
63	37	24	2

Źródło: GUS

W poniższej tabeli przedstawiono ważniejsze przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą na terenie gminy Rypin:

Tab. 21 Wykaz ważniejszych przedsiębiorstw na terenie gminy Rypin

Lp.	Nazwa i adres firmy
1	MAMAUTO Adam Kula, Maciej Kula, Spółka Jawna, Starorypin Rządowy 29a, 87-500 Rypin
2	Zakład Produkcyjno-Handlowy „OL-CORN” Biernatowski, Olwert, Pankowski, Spółka Jawna, Sadłowo 87-500 Rypin
3	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „ZALMET” Spółka Jawna W.M.P. Zaleskiewicz, Rusinowo 35, 87-500 Rypin
4	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „EMIX” Stanisław Pacek, Rusinowo 73, 87-500 Rypin
5	AGMET Spółka z o.o., Spółka Komandytowa, Marianki 2A, 87-500 Rypin
6	Biogazownia Rypin Sp. z o.o., Starorypin Prywatny 51, 87-500 Rypin
7	TRIMCO Sp. o.o. Sp. k., Marianki 59, 87-500 Rypin
8	Z.P.U.H. „JA-RO” Meble S.C., Kowalki 12B, 87-500 Rypin
9	DORMA Sp. z o.o., Marianki, 87-500 Rypin
10	„MAR-POL” Ochoński Marcin, Cetki 5, 87-500 Rypin
11	PPHU „PROMA-FIT” Spółka Cywilna K. Hańczyk, Kowalki 12A, 87-500 Rypin
12	Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „Rypin” Sp., Puszcza Miejska 24, 87-500 Rypin
13	PLASTMET D.M. Palińscy, Ławy 24C, 87-500 Rypin
14	GASPOL Starorypin, 87-500 Rypin

Źródło: Opracowanie własne

3.2. Rolnictwo i turystyka

Wg stanu na koniec 2020r., na terenie gminy Rypin podział poszczególnych użytków przedstawiał się następująco:

1) Użytki rolne 11 038 ha w tym:

- o grunty orne 9 756 ha,
- o łąki trwałe 725 ha,
- o pastwiska trwałe 472 ha,
- o grunty pod rowami 85 ha

2) Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione 1 197 ha w tym:

- o lasy i grunty leśne 1 182 ha,
- o grunty zadrzewione 15 ha

3) Grunty zabudowane i zurbanizowane 124 ha w tym:

- o mieszkaniowe 45 ha,
- o przemysłowe 31 ha,
- o inne zabudowane 38 ha,
- o zurbanizowane tereny niezabudowane 2 ha,
- o rekreacyjno-wypoczynkowe 8 ha

4) Tereny komunikacyjne 348 ha w tym:

- o drogi 312 ha,
- o koleje 33 ha,
- o inne 3 ha

5) Grunty pod wodami 58 ha

6) Tereny pozostałe 444 ha w tym:

- o tereny różne 3 ha,
- o nieużytki 441 ha.

Obszar gminy Rypin charakteryzuje się małą lesistością. Lasy i tereny leśne stanowią 9% całkowitej powierzchni gminy. Tereny leśne w gminie Rypin zarządzane są przez Nadleśnictwo Skrwilno. Nadleśnictwo wchodzi w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. Głównymi gatunkami lasotwórczymi są: sosna - 80%, olsza - 7%, brzoza - 5%, dąb - 5%. Dominującym typem siedliskowym lasu jest bór mieszany świeży, którego udział wynosi 57%.

Pod względem wartości użytkowej gleb, w gminie Rypin przeważają gleby klas średnich, ok. 70% obszaru gminy to gleby klas III i IV, na pozostałym obszarze znajdują się gleby klas słabych (V i VI klasa), brak jest natomiast gruntów I i II klasy.

Turystyka

Gmina należy do Ostrowickiego Rejonu Turystycznego, o funkcji wypoczynkowo-krajoznawczej. Większość gminy położona jest w obrębie Pojezierza Dobrzyńskiego. Fragment południowo-wschodni położony jest na terenie Równiny Urszulewskiej. Obszar gminy położony jest w dorzeczu rzeki Drwęcy, a przede wszystkim jej lewego dopływu rzeki Rypienicy. Na terenie gminy położone są dwa jeziora: Czarownica o powierzchni 22,4 ha i Sadłowskie 21,6 ha

Z uwagi na wysokie walory turystyczne wyznaczono szlak turystyczny motorowo – rowerowy o następującym przebiegu:

- o z gminy Brzuze droga przez Cetki, Głowińsk, Miasto Rypin, Dylewo i Zakrocz poprzez Puszcę Rządową do wsi turystycznej Urszulewo z odgałęzieniem na Okalewo, Skrwilno, Skudzawy, Modlin w gminie Skrwilno.

4. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego oraz obszar infrastruktury technicznej

4.1. Oczyszczalnia ścieków, gospodarka odpadami, gospodarka wodna

Oczyszczalnia ścieków

Na terenie gminy Rypin długość sieci kanalizacyjnej wynosi 43,90 km. Ścieki odprowadzane są do miejskiej oczyszczalni ścieków w Rypinie. W 2020 roku na terenie gminy Rypin wybudowano 18 przydomowych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenach prywatnych nieruchomości.

W 2020 roku podpisano umowę z Samorządem Województwa Kujawsko-Pomorskiego o dofinansowanie „Budowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Sadłowo z przewodem tłocznym do Starorypina Prywatnego wraz z budową zbiornika naziemnego rezerwy wody czystej w miejscowości Borzymin”. W wyniku realizacji tego zadania powstanie 3,507 km sieci kanalizacyjnej oraz zbiornik naziemny rezerwy wody czystej.

Gospodarka odpadami

W 2020r. Gmina Rypin zorganizowała odbiór odpadów komunalnych od nieruchomości zamieszkałych. Od nieruchomości niezamieszkałych z terenu gminy Rypin odbierane są odpady na podstawie umowy podpisanej bezpośrednio z odbiorcą odpadów.

W 2019 i 2020r. roku usługi w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi świadczyło Konsorcjum firm: Przedsiębiorstwo Komunalne „KOMES” Sp. z o. o. oraz Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „RYPIN” Sp. z o. o.

Od 2013r. gmina Rypin wprowadziła system gospodarowania odpadami komunalnymi, polegający na przejściu przez gminę odpowiedzialności za odpady z terenów zamieszkałych i ustalenie dla mieszkańców opłat za odbiór i gospodarowanie odpadami.

Gospodarka wodna

Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych opiera się na wdrażaniu i przestrzeganiu zasad dobrej praktyki rolniczej np. nawożeniu, składowaniu nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków.

Ważną kwestią jest również podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesienie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych. Wdrożenie tych działań jest możliwe dzięki wprowadzaniu odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych.

Zgodnie z aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze Wisły na lata 2016-2021, gmina Rypin znajduje się w zasięgu zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na obszarze Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz na obszarze Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

W związku z powyższym sugeruje się aby do istotnych działań realizowanych przez:

- a) gminę, należała

- kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata,

b) właścicieli nieruchomości, należała

- budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, regularny wywóz nieczystości płynnych,

c) właścicieli/użytkowników obiektów, należało

- ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach o możliwej ascenzji i ingresji wód o podwyższonym zasoleniu do poziomu umożliwiającego utrzymanie składu chemicznego określonego dla wód pitnych, realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami zawartych w planach gospodarowania odpadami, coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia.

4.2. Wodociągi i kanalizacja

Głównym źródłem zaopatrzenia Gminy Rypin w wodę, są wody podziemne.

Wszystkie miejscowości na terenie gminy posiadają dostęp do wodociągu, wskaźnik zwodociągowania wynosi ponad 90%. Do sieci podłączonych jest około 72% gospodarstw indywidualnych. Woda dostarczana jest mieszkańcom gminy, po jej przygotowaniu do spożycia, z 6 ujęć/stacji uzdatniania, będących własnością gminy.

Stacje uzdatniania wody (hydrofornie) znajdują się w następujących miejscowościach:

- Borzymin – o wydajności 37 m³ /h,
 - Kowalki - o wydajności 42 m³ /h,
 - Sadłowo - o wydajności 37 m³ /h,
 - Starorypin Prywatny - o wydajności 47 m³ /h,
- oraz w Balinie i Rypałkach

Długość sieci wodociągowej czynnej:

- bez przyłączy wynosi - 196,2 km,
- z przyłączami 333,75 km.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 43,90 km. Ścieki odprowadzane są do miejskiej oczyszczalni ścieków w Rypinie.

W 2020 roku zaplanowano i przeprowadzono rozbudowę sieci wodociągowej.

Zakupiono od miasta Rypin 64,80 tys. m³ wody dla gospodarstw indywidualnych znajdujących się na pograniczu gminy Rypin a miasta Rypin. Ilość ścieków odprowadzonych wynosi 88,4 tys. m³

Tab. 22 Sprzedaż wody i odprowadzanie ścieków

Ilość wody	2019	2020
Produkcja wody	434,7 tys m ³	428,2 tys m ³
Sprzedaż wody	403,9 tys m ³	443,5 tys m ³
Zakup wody od innych podmiotów	37,0 tys m ³	64,8 tys m ³
Ilość ścieków odprowadzonych do oczyszczalni	100,8 tys m ³	88,4 tys m ³

Źródło: Raport o stanie gminy 2020

W 2020 roku na terenie gminy Rypin wybudowano 18 przydomowych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenach prywatnych nieruchomości.

4.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną i gaz

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Dystrybucją energii elektrycznej na terenie gminy Rypin obecnie zajmuje się ENERGA Operator S.A.

Zakłada się, że w najbliższych latach roczny wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną gminy Rypin będzie mieścił się w granicach 0,4-4,0%

Na terenie miasta Rypin znajduje się główny punkt zasilania energetycznego GPZ 110/15 kV o mocy 31,5 MW z transformatorami 2 x 16 MW. Stacja ta zasilą gminę Rypin w energię elektryczną.

Obecna sieć zasilająca średniego napięcia pracuje na napięciu 15 kV i nie przewiduje się zmiany napięcia. Istniejąca sieć rozdzielcza 15 kV zasilająca stacje transformatorowe 15/0,4 kV na terenie gminy wykonana jako odgałęzienie od linii magistralnych jest wystarczająca dla potrzeb zasilania w energię elektryczną odbiorców gminy.

Przez gminę Rypin przebiegają linie energetyczne wysokiego napięcia:

- 220 kV – GPZ Włocławek Azoty – GPZ Olsztyn,
- 110 kV – GPZ Rypin do stacji pomp na rurociągu ropy naftowej i dalej do GPZ Lipno
- 110 kV – GPZ Rypin do GPZ Brodnica.

System gazowniczy

Przez teren gminy Rypin nie przebiega żaden gazociąg wysokiego ciśnienia systemu krajowego. Przebiega natomiast gazociąg średniego ciśnienia o długości 12 146 m, relacji Brodnica – miasto Rypin, stanowiący źródło zasilania dla MPEC w Rypinie oraz odbiorców na obszarze miasta Rypin.

Powszechne jest korzystanie z gazu butlowego. Przez obszar gminy z północy na południe w kierunku Płocka przez miasto Rypin przebiega „Pomorski” Rurociąg Produktów Naftowych Płock-Gdańsk.

Źródłem zasilania w gaz może być projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Nasiegniewo-Lipno lub alternatywnie gazociąg wysokiego ciśnienia Sierpc-Brodnica. Ten nośnik energii prezentuje szereg zalet:

- relatywnie niski koszt,
- wygodę użytkowania,
- ekologiczny charakter.

4.4. Komunikacja drogowa

Sieć drogową w gminie Rypin tworzą drogi kategorii wojewódzkiej, powiatowej i gminnej (brak krajowych).

- drogi wojewódzkie – 4 drogi o łącznej długości – 28,094 km:
 - nr 534 Grudziądz-Wąbrzeźno-Golub Dobrzyń-Rypin
 - nr 557 Rypin-Lipno
 - nr 560 Brodnica-Rypin-Sierpc-Bielsk
 - nr 563 Rypin-Żuromin-Mława

Drogi te należy zaliczyć do kategorii dróg kluczowych, które zapewniają wewnętrzną spójność komunikacji województwa.

- drogi powiatowe – 15 dróg o łącznej długości - 41,591 km, nawierzchnia twarda
 - nr 2120 C Radomin-Gulbiny-Cetki
 - nr 2205 C Długie-Rakowo-Cetki
 - nr 2206 C Rakowo-Czyżewo-Rusinowo
 - nr 2118 C Szafarnia-Wąpielsk-Rypin
 - nr 2208 C Starorypin Rządowy-Rypin
 - nr 1837 C Zdroje-Górzno-Starorypin
 - nr 1841 C Michałki-Sadłowo
 - nr 1840 C Świedziebnia-Zasady-Godziszewy
 - nr 2209 C Borzymin-Głowińsk
 - nr 2210 C Cetki-Balin
 - nr 2214 C Rypin-Pręczi
 - nr 2215 C Dylewo-Rogowo
 - nr 2217 C Godziszewy-Dylewo
 - nr 2218 C Wygoda-Sosnowo
 - nr 2221 C Puszcza M-Skrwilno

- drogi gminne – 57 dróg o łącznej długości 144,234 km (z czego 76,493 km tj. 53,03% stanowią drogi gruntowe).

Rodzaje nawierzchni i ich długość zgodnie z ewidencją dróg stan na 31.12.2020r.:

- drogi o nawierzchni gruntowej 76,493 km (53,03%),
- drogi o nawierzchni utwardzonej 67,741 km (46,97%).

Ciągi pieszo-rowerowe – miejscowość Kowalki, droga powiatowa Rypin-Pręczi – 1,550 km

Parkingi zlokalizowane są głównie przed obiektami użyteczności publicznej (np. Urząd Gminy, ośrodek zdrowia, szkoła).

W 2020 roku przeprowadzono m.in. modernizację dróg utwardzonych, rozbudowę drogi gminnej nr 120327C Puszcza Rządowa-Szczerby, rozbudowę drogi wewnętrznej w miejscowości Sadłowo Etap II, rozbudowa drogi gminnej nr 120342C Głowińsk-Głowińsk oraz przebudowę kilku dróg gminnych.

Na lata 2022-2027 planowana jest realizacja obwodnicy Rypina, która ominie Rypin od wschodu. Będzie ona w ciągach dróg wojewódzkich nr 534, 557, 560 i 563. Przebiegnie przez teren powiatu rypińskiego i gminy Rypin co odciąży Rypin od ruchu tranzytowego, skróci czas przejazdu, zmniejszy hałas i zanieczyszczenie powietrze oraz poprawi bezpieczeństwo mieszkańców.

4.5. Komunikacja kolejowa

Przez gminę Rypin przebiega linia kolejowa normalnotorowa, jednotorowa Kutno – Brodnica. Jest to linia jedno – rzędna, niezelektryfikowana. Kolej ta ma charakter wyłącznie towarowy.

Zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku, planowana jest odbudowa połączeń linii kolejowej nr 33 na odcinku Płock-Brodnica na odcinku Brodnica – granica województwa.

Gminny tabor drogowy – dotyczy pojazdów Ochotniczej Straży Pożarnej, ciągników, koparek, rębaka, spycharki i równiarki.

4.6. Infrastruktura łączności

Teren Gminy jest obsługiwany przez jednego operatora sieci przewodowej – **Telekomunikację Polską S.A.** Gmina Rypin leży w zasięgu sieci wszystkich polskich operatorów telefonii komórkowej. Gmina Rypin należy do słabo wyposażonych w infrastrukturę łączności. Głównym zdiagnozowanym problemem jest dostęp mieszkańców do Internetu

4.7. Zasoby mieszkaniowe

Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Rypin to 2 114 mieszkania.
(Gęstość zaludnienia 57 osób/km²).

Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców – 286,2

Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań na 2020r. – 193 499 m².

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie Rypin – 90,3 m²

Przeciętną powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę – 25,8 m²

Przeciętna powierzchnia budynku mieszkalnego na osobę – 0,53 m².

Przeciętna liczba pokoi w 1 mieszkaniu – 4,32

Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie – 3,49

Przeciętna liczba osób na 1 pokój – 0,81

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne:

90,9% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu,

82% mieszkań posiada łazienkę,

76,4% korzysta z centralnego ogrzewania,

a

0,00% z gazu sieciowego.

5. SPIS RYSUNKÓW

RYS. 1 GMINY SĄSIEDNIE	2
RYS. 2 RODZAJE GRUNTÓW, ŹRÓDŁO: RAPORT O STANIE GMINY 2020R.	3
RYS. 3 MAPA GMINY RYPIN, ŹRÓDŁO: WIKIPEDIA.....	4
RYS. 1 POPULACJA – GMINA RYPIN W LATACH 1995-2020, ŹRÓDŁO: GUS	9
RYS. 2 PIRAMIDA WIEKU MIESZKAŃCÓW GMINY RYPIN, 2020, ŹRÓDŁO: GUS	10
RYS. 3 PRZYCZYNY ZGONÓW W POWIECIE RYPIŃSKIM W LATACH 2002-2019, ŹRÓDŁO: GUS	11
RYS. 4 MIGRACJE NA POBYT STAŁY W LATACH 1995-2020 W GMINIE RYPIN, ŹRÓDŁO GUS.....	12
RYS. 8 SZACUNKOWA STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W GMINIE RYPIN W LATACH 2004-2020, ŹRÓDŁO: GUS	15

6. SPIS TABEL

TAB. 1 WYKAZ SOŁECTW NA TERENIE GMINY RYPIN	4
TAB. 2 WYKAZ LUDNOŚCI ZAMELDOWANEJ NA POBYT STAŁY I CZASOWY W 2019 I 2020R.	5
TAB. 3 WYKAZ LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH 2019 I 2020R.	5
TAB. 4 STATYSTYKA URODZEŃ CHŁOPCÓW I DZIEWCZYNEK W LATACH 2019 I 2020	9
TAB. 5 STATYSTYKA ZGONÓW W GMINIE RYPIN W LATACH 2019 I 2020	10
TAB. 6 MIGRACJE LUDNOŚCI, STAN NA DZIEŃ 31.12.2020R.	11
TAB. 7 MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE W 2020R.	12
TAB. 8 LICZBA MIESZKAŃCÓW ZAMELDOWANYCH NA POBYT STAŁY W SOŁECTWACH W LATACH 2019 I 2020	12
TAB. 9 BIOLOGICZNE GRUPY WIEKOWE W GMINIE RYPIN, STAN NA KONIEC 2020R.	13
TAB. 10 LICZBA BEZROBOTNYCH W 2019 I 2020R. W GMINIE RYPIN. LICZBA BEZROBOTNYCH Z PRAWEM DO ZASIŁKU.....	13
TAB. 11 LICZBA BEZROBOTNYCH Z PODZIAŁEM NA SYTUACJE.....	13
TAB. 12 STATYSTYKA PRZESTĘPSTW W GMINIE RYPIN	15
TAB. 13 WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI PRZESTĘPSTW W % W GMINIE RYPIN W 2020R.....	15
TAB. 14 EDUKACYJNE GRUPY WIEKOWE W GMINIE RYPIN	20
TAB. 15 ILOŚĆ I RODZAJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZYCH ZAREJESTROWANYCH W 2020R., ZGODNIE Z REJESTREM REGON.....	22
TAB. 16 RODZAJ PRZEWAŻAJĄCEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARZEJ W GMINIE RYPIN W 2020R.	22
TAB. 17 ŁĄCZNA LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW W GMINIE RYPIN Z PODZIAŁEM NA RODZAJ DZIAŁALNOŚCI W 2020R.	23
TAB. 18 WYKAZ ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE GMINY RYPIN, ZGODNIE Z EWIDENCJĄ CEIDG 2019 I 2020R.	23
TAB. 19 WYKAZ ILOŚCI ZŁOŻONYCH WNIOSKÓW O WPIS DO EWIDENCJI CEIDG 2020R.	24
TAB. 20 PODMIOTY WEDŁUG FORM PRAWNYCH ZAREJESTROWANE W GMINIE RYPIN W 2020R.	24
TAB. 21 WYKAZ WAŻNIEJSZYCH PRZEDSIĘBIORSTW NA TERENIE GMINY RYPIN	24
TAB. 22 SPRZEDAŻ WODY I ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW	27

